

Maatilan ympäristöasioiden hallinta

Maatila 2030, maatila2030.savonia.fi

10.11.2021

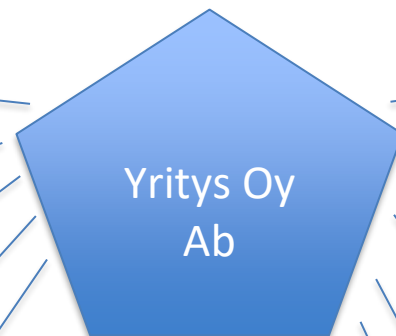
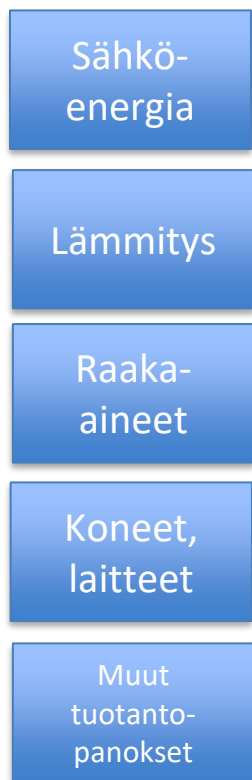
Miten ottaa haltuun maatalan ympäristöasiat?

- Tunnistamalla ympäristövaikutukset
- Arvioimalla ympäristövaikutusten merkittävyyden
 - Lainsäädännön vaikutukset ja vaatimukset, vaikutusympäristöön, sidosryhmien odotukset, taloudelliset vaikutukset
 - Priorisoidaan ensisijaiset kehittämiskohteet → tavoitteena vaikuttavuus
- Kehittämiskohteiden suunnittelu → ympäristöohjelma
 - Toimenpiteet, aikataulut, resurssit
- Vaikutusten seuranta ja mittaaminen
 - Mitataan asioita joita tavoitellaan, esim. energiankulutuksen lasku, kustannusten lasku, jätemäärien väheneminen tms.

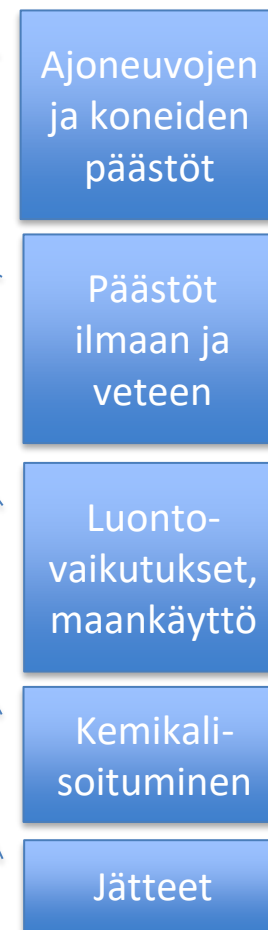
= ihmisen toiminnan aiheuttamat haitalliset tai myönteiset vaikutukset ympäristöön

- "Päästöt tai poistot"
- Suorat ja välilliset ympäristövaikutukset
- Paikallisia, alueellisia tai globaaleja
- Usein ihmisen aiheuttamilla ympäristönmuutoksilla on myös terveys- ja/tai taloudellisia vaikutuksia

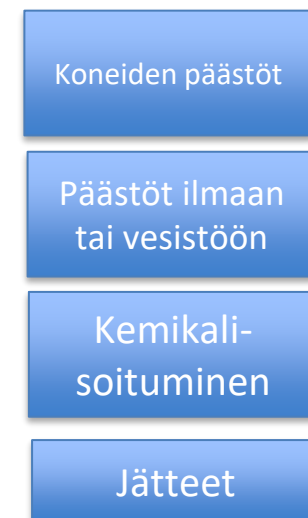
Hankinnat, tuotantopanokset

Oman toiminnan suorat ympäristövaikutukset

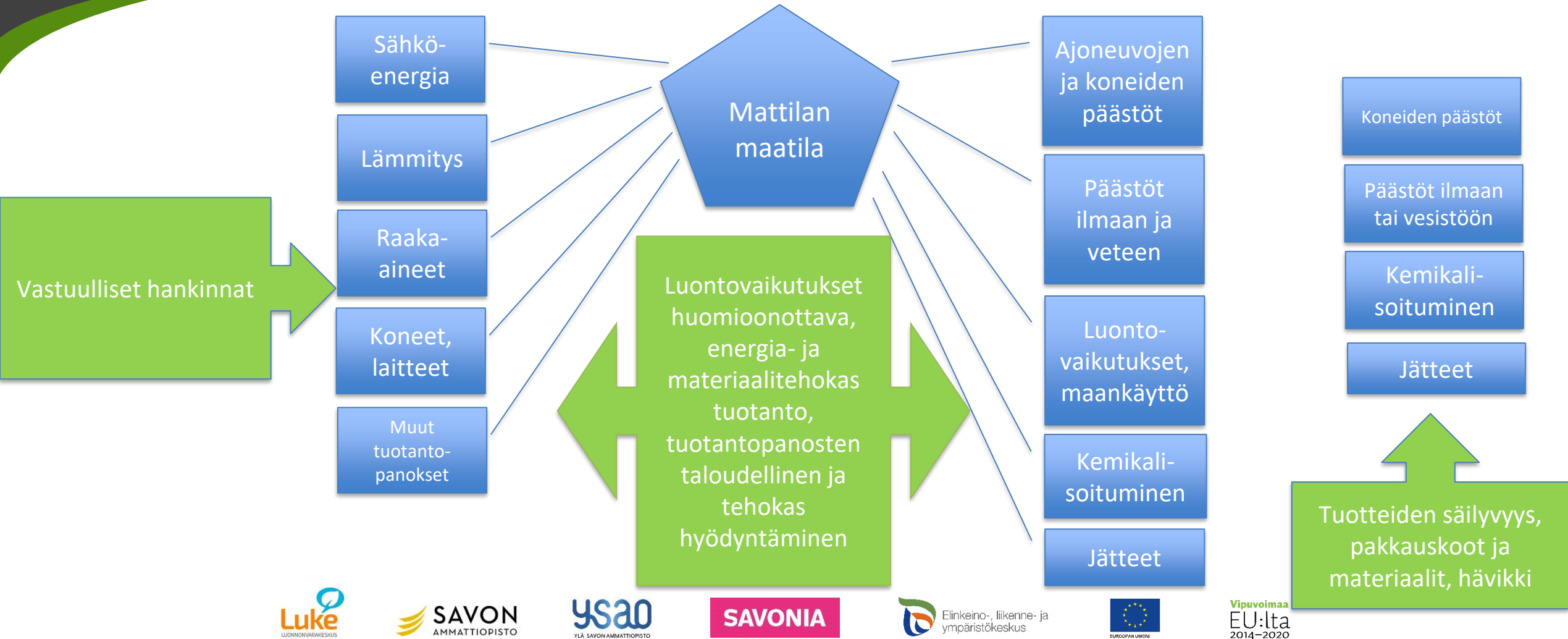

Tuotteet/palvelun käytöstä aiheutuvat välilliset ympäristövaikutukset, esimerkiksi

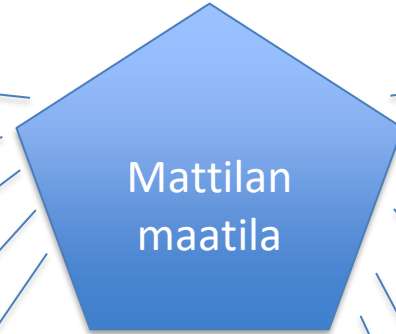
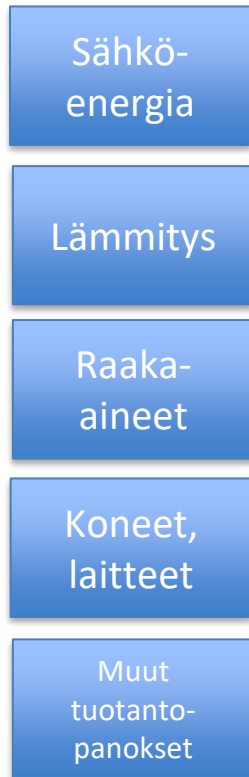
Välilliset ympäristövaikutukset syntyvät tuotantopanosten elinkaaren aikana

- Luonnonvarojen kulutus
- Kasvihuonekaasu- ja muut päästöt ilmakehään ja vesistöön
- Luontaisten elinympäristöjen ja monimuotoisuuden väheneminen
- Hiilinielujen väheneminen

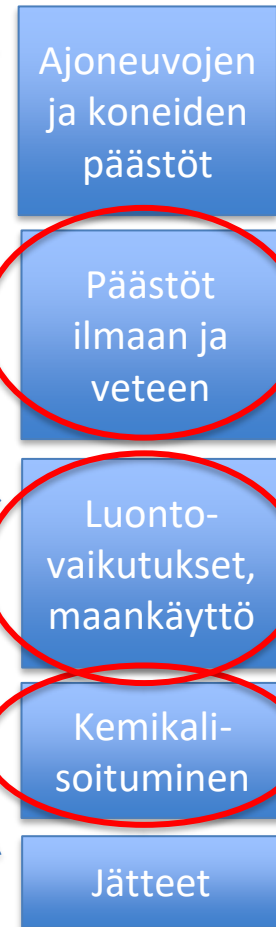

Maatalousyrityksen suorat ympäristövaikutukset

Hankinnat, tuotantopanokset

Oman toiminnan suorat ympäristövaikutukset

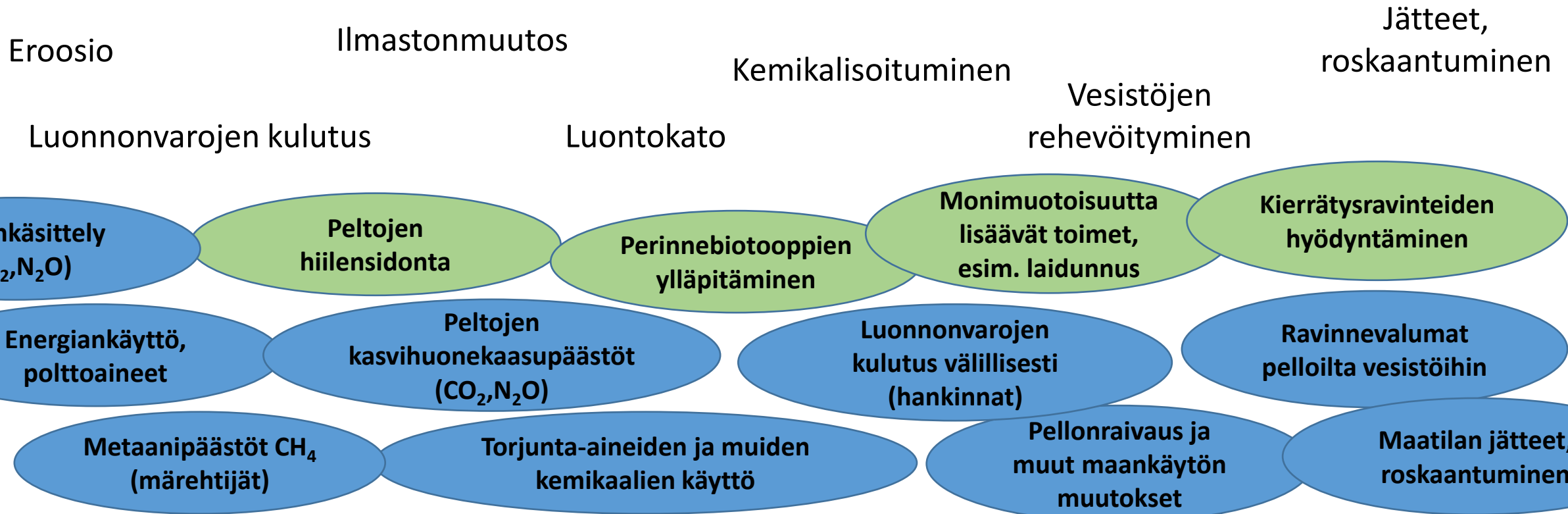
Tuotteet/palvelun käytöstä aiheutuvat välilliset ympäristövaikutukset, esimerkiksi

Välilliset ympäristövaikutukset syntyvät tuotantopanosten elinkaaren aikana

- Luonnonvarojen kulutus
- Kasvihuonekaasu- ja muut päästöt ilmakehään ja vesistöön
- Luontaisten elinympäristöjen ja monimuotoisuuden väheneminen
- Hiilinielujen väheneminen

Maatilan ympäristövaikutukset:

- Maatilayrityksen toimintaan liittyvät myös globaalit ympäristökysymykset:
 - Biodiversiteetti
 - Positiiviset ja negatiiviset ympäristövaikutukset (esim. perinnebiotoopit, mahd. hiilensidonta)
 - Eroosio
 - Pölyttäjien väheneminen/katoaminen
 - Vieraslajit

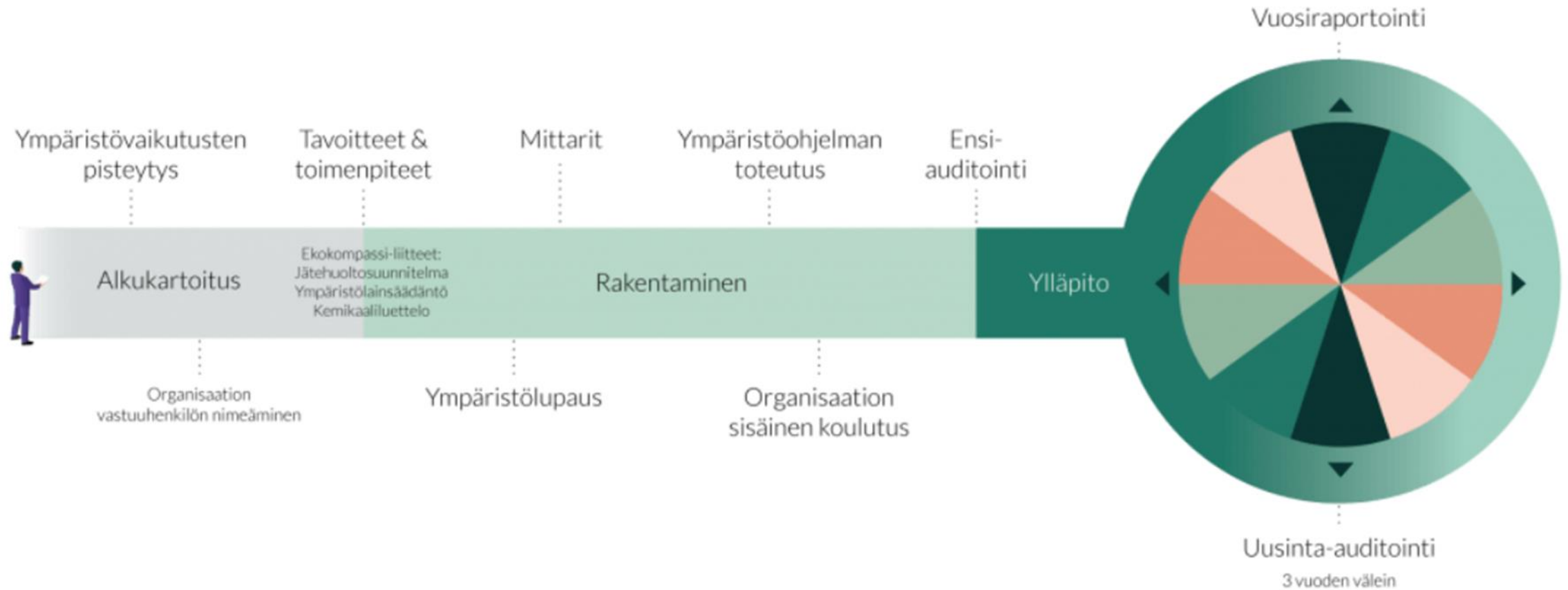

Työkaluja ympäristöasioiden hallintaan

- Ympäristöjärjestelmä
 - Ympäristövaikutusten tunnistaminen, arviointi, haitallisten vaikutusten tavoitteellinen vähentäminen, vaikutusten seuranta
 - Esim. Ekokompassi, ISO 14001
- Oppaita, tarkastuslistoja ja muita maatalousalalle
 - Täydentävät ehdot
 - TEHO Plus Maatilan ympäristöopas
 - TEHO Plus Maatilaluonnon monimuotoisuus –pientareilta pelloille, kedoilta kosteikkoihin
 - Maatilan jätehuolto ja vaaralliset aineet, EKOKEM
 - BSAG uudistavan viljelyn eopisto → itseopiskelumateriaalia/ympäristö

- Selvillä olovelvollisuus! → kemikaaliasiat, työturvallisuus, jätesiat jne.
 - Maatilan ympäristöasioiden ja toimien suunnittelu
 - Esim. kemikaalilistan läpikäynti
 - selvitetään mitä on varastossa ja ovatko käyttötarkoitukseen sopivia
 - muutkin kuin ympäristöhyödyt
 - työturvallisuus ja taloudellisuus
 - Esim. jätehuoltosuunnitelman laadinta
 - samat jätteet ei aina tiellä
 - jätteille oma paikkansa ja logistiikka kuntoon
 - säästää työaika
- vähintään lainsäädännön mukaisesti → hyöty omaan työhön ja kustannusten säästöön

Ekokompassijärjestelmä

- Hiilijalanjälkilaskurit
 - Auttavat yrityksen ilmasto vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa sekä kehittämistoimenpiteiden kohdentamisessa
 - Muistettava, että eivät kerro "absoluuttista totuutta", mutta antavat tietoa ilmasto vaikutusten mittakaavasta ja päästölähteistä
- Esimerkkejä laskureista:
 - Valio Carbo
 - Arla Climate Check –ilmastokartoitukset
 - MTK:n Maatilan hiililaskuri
 - Ensisijaisesti vilja- ja lypsykarjatilaille, huomioidaan metsän sitoma hiili, muttei sovi metsän päästöjen tai maahan sitoutuvan hiilen tarkasteluun
 - Tavoitteena lisätä maatilatason hiilivirtojen läpinäkyvyyttä

Jätehuoltosuunnitelma

ORGANISAATIO:			VASTUUHENKILÖ:			PVM:
Jätelaji	Suositus erilliskeräyksen järjestämiselle	Keräysastioiden määrä ja koko	Tyhjennysrytmi [krt / vk tai kk]	Jäteyhtiön tiedot / Mihin viedään?	Vastuuhlö	Kehitettävää, aikataulu
Energiajäte	-					
Biojäte	yli 50 kg viikossa					

Raaka eläinperäinen biojäte	kaupat, elintarviketukut	
Keräyspaperi ▪ toimistopaperi ▪ lehdet ja mainokset ▪ tietosuoja	aina erilliskeräys erikseen jos tietosuoja vaatii	
Pahvi	yli 50 kg viikossa	
Keräyskartonki	yli 50 kg viikossa	
Muovi	-	
Metalli	yli 50 kg viikossa	
Lasi	yli 50 kg viikossa	
Puu	-	
Sekajäte	kiinteistöllä tulee olla sekajäteastia	
Rakennusjätteet ▪ kyllästämätön puu, metalli, pahvi	jos kutakin lajia syntyy työmaalla yli 50 kg viikossa	

Vaaralliset jätteet <i>AINA ERILLISKERÄYS</i>	Missä ja millaisia määriä säilytetään?	Kuinka usein haetaan / viedään?	Jäteyhtiön tiedot / Mihin viedään?	Vastuuhlö	Onko siirtoasiakirja saatu?
Sähkö- ja elektroniikkaromu (SER)					
Paristot ja akut					
Loisteputket					
Liuottimet					
Maali- ja lakkajäte					
Käytetty voiteluöljy					
Kiinteät öljyiset jätteet					
Muu vaarallinen jäte (mikä / mitkä?)					

- Maatilan jätehuollon suunnittelussa huomioitavaa
 - Systemaattinen suunnittelu
 - Tietoisuus lakisääteisistä velvoitteista
 - Kuka vastaa tilalla jäteasioista
 - Jätelogistiikka tilalla → mitä, mistä ja minne
- Vaikka tila itse hoitaa, on kuitenkin hyvä ajoittain käydä läpi ja kirjata suunnitelma sekä tarkastaa mitä vielä voidaan kehittää → mihin ja millä aikaväillä järkevää keskittää työaika ja taloudellisia resursseja

- Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- Jätelaki (714/2021)
- Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)
- Kemikaalilaki (599/2013)
- Valtioneuvoston asetus kemiallisista tekijöistä työssä (715/2001)
- Nitraattidirektiivi (1250/2014)
- Eläinsuojelulaki (247/1996)
- Paikalliset jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräykset
- Ks. Tarkemmat tiedot <https://www.finlex.fi/fi/>

- Noudatettava jos haettu EU:n kokonaan (esim. perustuki) tai osittain rahoittamia (esim. ympäristökorvaus) tai kansallisia (esim. pohjoiset hehtaarituet) viljelijätukia.
- Tavoitteena on taata ja varmistaa mm.
 - viljellyn pellon hoito hyvän maatalouskäytännön mukaisesti
 - tuotannon ulkopuolelle jäävien peltojen pysyminen viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa
 - eläinten hyvinvointi
- Muodostuvat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista, pohjautuvat jo ennestään viljelijöitä sitovaan lainsäädäntöön.

- Odotuksia ja vaatimuksia asettavat
 - Asiakkaat, sekä kuluttaja-asiakkaat että yritysasiakkaat
 - Naapurit
 - Työntekijät
 - Tulevat maatalousalan yrittäjät ja työntekijät (esimerkin merkitys)
 - "suuri yleisö"
- Mihin suuntaan odotukset ja vaatimukset on menossa ruoantuotannossa, esim. hiilipäästöt ja hiilensidonta → tuleeko ostajan kautta vai jostain muualta

- Mitä odotuksia ja vaatimuksia on tullut maatilan ympäristöasioiden hallintaan liittyen? (Esim. asiakkaan odotukset vs. lainsäädännön odotukset?)
- Odotusten ja vaatimusten tunnistaminen → mistä niitä on tullut?

Ympäristöteeman webinaarisarjan tulevia koulutuksia

- Energiatehokas maatila 16.11.2021 klo 10.15-11.45
 - Maatilan energiatehokkuus, energiaomavaraisuus, aurinkosähkö – mistä kannattaisi aloittaa energiakysymyksissä, kun suunnittelet maatilan tulevaisuutta
- MAATALOUSMUOVIPÄIVÄ– Miten pääsen oikeaoppisesti ja kustannustehokkaasti eroon tilalla syntyvistä jätteistä – fokus muoveissa 23.11.21 klo. 12-14.30

- Maatilan kemikaaliasioiden hallinta tammikuu 2022
 - Mitä ja miten → varastointivaatimukset ja säilytysmäärät
 - Kemikaaliluettelon laadinta
 - Torjunta-aineiden turvallinen käyttö luonto- ja ympäristövaikutusten näkökulmasta
- Maatilan vesien hallinta maaliskuu-huhtikuu 2022
 - Pinta- ja pohjavesien suojele
 - Ravinnepäästöjen hallinta pinta- ja pohjavesiin
 - Uudet säädökset ja rahoitusmahdollisuudet